

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

[Lectio XII. De monte Calvariaë, & de his quæ in eo gesta sunt circa
Christum.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

teniam expe^{re} dare debet tot scelerum reus, si hæc ob illa patitur Deus? Et quidem patitur tanta, ut tui peccati magnitudinem agnoscas, quod sic cruciari potest Filium Dei: cuius sola mors & sanguis tanto profusus dolore potest pro illo satisfacere. Et quod pave; & cave. Pondera in mentis & cordis tui aqua lance hæc Filii Dei tormenta, conferens illa cum tormentis nunquam inter mortuis, quæ te expectant, nisi oculos aperieris. Vt autem Lignum aridum de lignis esse solis aptum ignibus, & rursus vitaleis vitore gratiæ & pietatis, perfunde te illis rore & sudore, illius lachrymis & sanguine circumquaque fluente, illius sanguis, illiusque lachryma; tibi fore qua ditatem reddent & succum vivificantem; si tamen & tuas conuaxeris per penitentiam lachrymas. Delictorum enim penitentia cum viva fide te rutilum insitet in bonam hanc Olivam, ut sua scissus radices & pinguedinis. Et tunc tanquam felicem & fecunditatem Radix portabis te, & ab Igne ac Securi securus eris.

LECTIO XII.

De monte Calvarie, & de his qua in eo gesta sunt circa Christum.

Matt. 27 Proficitur Evangelista Marthæus, & dicit: *Venerunt in locum qui dicitur Golgotha, quod est Calvarie locus. Et dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum, & cum gustasset, noluit bibere. Marcus habet, Vinum myrroratum. Sed idem est; quia nihil aliud voluit Evangelista, quam vinum illud fuisse amarissimum; & Myrrha felle dicitur hic ob eam a gustasset, noluit bibere, hoc est, non traxit in terra felle myrrice lignis, sed non bibisse antiqui ferpentis venenum interius, sed solam pœnam admisisse exterius. Bis ergo dederunt Domino potum amaritudinis, hic tanquam fatigato in itinere; ac postmodum pendente in cruce, adimpletaque est illa Prophetia: *Dederunt in escam meam felle. & in siti potum venenum me acerum.* Prior pars Prophetiæ impletur in odore; posterior impletur postmodum dicitur. *Sitio;* & propinatur ei acetum. *Illudendo hoc fecerunt, ne Regem in Pincerna desisteret;* inquit Theophylactus. Attendit interim inhumanitatem & barbaritatem. Nam omnium gentium more his qui ducuntur ad mortem, vinum aut potus confortans propinatur, ut animus illis addatur, & consilium Sapientis perficiatur: *Da sicram marentibus, & vinum his qui amare sunt animo.* Sed ex malitia Iudeorum vinum illud myrrha & felle miscetur, ut Christo ex crucis odore, & totius per eum sanguinis profusione exhausto propinetur, ne vel lingua intacta maneat a tormentis. Sic semper patitur quam verum sit illud de Iudeis: *De vinea Sodomorum, vinea eorum, & de suburbaniis Gomorrahæ, uva eorum, uva felis, & bala amarissimi; feli eorum vinum eorum, & venenam spirituum insanabile.* An non *Vua felis,**

uva eorum, quandoquidem non solum vinum felle miscetur & amare, sed etiam ob felle amarissimi odori, in quo corda eorum natant, Christo denegant, quicquid ei vel minimum solatii afferre poterat? An non odium istud merito vocatur *feli eorum,* & *venenam spirituum insanabile,* quandoquidem nullis beneficiis, nulla arte, nullis miraculis sanari poterunt? *Sicut a spide surda obturaverunt aures suas ad vocem Domini incantantis sapienter,* ut educeret eos de cavernis malitiæ & invidiæ vitiosæ. & nunc sicut dracones infurrexerunt in eum, vitus spirantes continuum & ardentissimum, nullis eius saturandi tormentis, nec rivis sanguinis. Ideo reciprocè eis comminatur Dominus: *Ego cito habeo populum sicutum absinthio, & potum dabo eis aquam felle.* Et alibi *Caput aspidum super, & occidet eum lingua viperæ; non videat rivulos fluminis, torrentes mellis.* An non hæc omnia eis & venerunt post mortem Salvatoris, dum natant in totaquis angustia & tribulationis, continuum velut felle & vitus bibentis. & gratia rivulus excludi, & à melle consolationis? Profecto ignominia, & persecutio, & amaritudo mira populum Iudæicum est subsecuta, in vindictam felle & odii quo Christum potarunt.

Nos interim attendamus ne similes illis inveniamur, Dominum salutis nostræ sitibundum potantes felle peccatorum nostrorum; ita ut cogatur cum ignominia nos vomere, & eicere a se in æternum, & calicem illum nobis propinare, cuius *numquam est exinanita.* Ipse plantavit nos *Vineam electam, & semen verum;* quomodo sic degeneramus in amaritudine felleam, aut in *Vua Sodomæ & Gomorrahæ* idissimam? Caveamus, cheu, hæc Domini de quibusdam querimonia fœta dignam. Caveamus & illud *S. Petri in felle amaritudinis vitæ deesse esse, & obligatione iniquitatis.*

Amitemur potus S. Clara de Monte Falco, quæ in consideratione frequenti felle & Passionis Domini felle amaritudine repleta fuit, ut quicquid bibebat, vel comedit, amarum ei foret ob memoriam amaritudinis qua affectus fuerat Dominus. De hac sine lachrymis non loqueretur; sed quidquid videbat, intelligebat, dicebat, videbatur ei respectum felle crucis Christi. Exinde factum est, ut signa Crucis impresse fuerint castæ Virginis cordi, cum omnibus Passionis eius instrumentis. Neque id solum: sed & in felle eius reperit sunt tres pelliculæ rotundæ, magnitudine trium nucum. Eisdem autem erant coloris, magnitudinis, & ponderis; & nihilominus una illarum tantum ponderabat, ac aliæ duæ. In qua re non solum Passionis Dominicæ, sed & Trinitatis mysticæ mysterium designatum existimatur? quia utriusque mysterium devotione singulari peraddita erat. Sic iohannes audiebat Dominum dicentem: *Recordare paupertatis meæ, Memoria memero ero, & trabe per in me anima mea.* Data igitur nobis est in exemplum, ut eiusdem rei memores semper simus.

Rom. 11.
Psal. 68.
Proverb. 27.
Ex malitia linguarum est in vitum felice & myrroratum.
Deut. 32.

Ier. 9.
Iob. 20.
Psal. 74.
Ier. 1.
Aho. 8.
Thren. 1.
Post.

Quaestio

Calvaria
unde sic
dicitur

Aliter
dicit S.
Hier.
scribens
ad Rom.

Ad hanc
arborem
vestram
Christus
ad lignum
crucis
conuenit
manus.

Postquam uenerunt in locum qui dicitur Calvaria ibi crucifixerunt eum. Cur hic mons dicitur sic Calvaria alibi diximus. Neque enim solum ob calvarias varias morte ibidem damnatorum sic appellatus est; sed etiam sic dicitur ob calvariam Adami ibi sepulti, antiquorum Patrum passim est sententia. Quamquam illa non satis ardeat S. Hieronymo, non est tamen refellenda, quia eam docuit S. Athanasius, Cyprianus, Ambrosius, & alii. Idem tradunt multi gravissimi viri huius seculi. Hinc piogii solet ad pedes Crucis passim hominis Calvaria, quae repraesentare caput primi hominis docet Albertus Magnus, & alii. Dicimus ergo cum Augustino, Conuenienter ibi plantatur Medicus, ubi saeuebat agrotus. Dicimus quoque cum Theophylacto S. Chrysostomi discipulo: *Vbi fons mortis, illic Dominus moritur, ut illam exsiccet.* Nec repudiamus quod ipsemet S. Hieronymus in Epistola Paulae ad Marcellinum dixit: *Locus in quo crucifixus est Dominus, Calvaria appellatur, quod ibi sit antiqui hominis Calvaria condita, ut securus Adam, & sanguis eius de Cruce stillans, primi Adam peccata dilueret. Et impletur illud: Surge qui dormis, & exurge a mortuis, & illuminabis Christum.* Denique dicitur cum S. Bonaventura exclamante in spiritu pietatis: *Primum sit anima mea, instar Calvariae Adami ad pedes Christi crucifixi iacens; ut eius perfundatur rore stillante sanguinis! Nec cuiquam incredibile videatur, quod ibi ad mortem damnatorum capita truncarentur, aut crucifigerentur, ubi protoplasti & communis omnium parentis sepultura esse dicebatur. Hoc enim permisisse potuit Deus speciali providentia, quia primus ipse mortis auctor Adam fuit, inter nocentes meritò reputatus, cum & maledicta condemnataque fuerit terra ob eius delictum. Veniens ergo Christus in similitudinem carnis peccati, in maledicta terra loco crucifigi voluit, ut maledicta terram suo sacro & sicaret sanguine, ipsoque quoad mortem condemnati erant propter Adam, morte & condemnatione sua vivificaret, & liberaret, cum illo.*

Propterea etiam ad arborem extendit manus, quia ut exprimit eleganter B. Petrus Damiani: *Primum homo cum manibus ad arborem Diabolo succedente porrexit, quasi lignea tabula chyrographum delicti servituti inscripsit: Secundus igitur homo cum in cruce manus extendit, cautionem illam lesivam, nulli omnino oblitivando deleuit. Sic factum est, ut sicut per ligatum servi facti sumus, & inimici, ac de Paradiso eiecisti per lignum liberati, revocati, in amicitiamque Dei & Angelorum restituti essemus. Immo SS. Patres de Cruce Domini in hoc monte Calvariae fixa tamquam de Vexillo victoriae & Trophaeo nomini erecto loquuntur; ita ut illud ei conveniat Isaias 12: *Super montem caliginosum levate signum.* Ecce super montem hunc mortis caligine opertum, vexillum Crucis extollitur: quia conuenit ut ibi visa nostra primitia locaretur, ubi fuerant mortis excordia, inquit S. Ambrosius lib. 10. in Luc. cap. 23. Illud ergo crucis lignum potendebat triumphum, cum de morte, tum de Diabolo, & inferno. Unde idem S. Ambrosius de scribit Christum in cruce ascendentem quasi in cursum suum triumphalem. Audi eius verba discretissima. *Nunc cursum suum triumphalem ascendat, non arborem truncis, aut quadrijugi planctum manibus demortali hoste quaerens, sed passibulo triumphali capite de saeculo spolia suspendat. Non hic revinctis post tergum brachius genios, nec excisurum urbium imaginem ceruicibus, aut submissa captivorum Regum colla miramur, qualis humanorum solet esse species triumphorum: nec victoria terminos regionis sine distendit; sed orantes populos nationum quaerit: non ad supplicium, sed ad praemium; Reges liberos affectibus adorantes, voluntarios urbes studitis dedit: Et in melius reformatas in agnes oppidorum, quas non fuerat expressit, sed devotio coloraverit: fides arma, virtutiarumque iura toto orbis curricula: captivum Principem manans, & spirituali acquirit, qui iunct in caelestibus, obedientia imperio vocis humanae; Variatunque virtutum species, non sericus, sed mortibus emicantes. Fulget castitas, fides splendet, & induta mortis excruciat devotio foris videtur: iam resurgit unius diei triumphus. Fecit omnes prope iam homines triumphatores Crucis Domini. Hac S. Ambrosius.**

De titulo Crucis.

De titulo Crucis.

De titulo Crucis.

De titulo Crucis.

De titulo Crucis.

De titulo Crucis.

De titulo Crucis.

Mutare titulum Christi, Pilato de super permissum.
 potuerunt immutare Titulum hunc, quia ei hoc nocte operam crucem efficit. Cum autem operari non sibi permisum. Stable namque & rificum daret, mox apparent tres imagines cum perenne est Regnum Christi: & Titulum victorie inscriptione trium nominum: superne *Emanuel*, ac potestatis eius, nec Pilatus, nec Iudaeus, nec utrimque infra initis *Michael & Gabriel*. Cum quipiam alius poterit adde: omnis aetas, omneque saeculum illud agnoscat: immo aeternitas illud. Sub gallicinium venit Procopius, & adorans sibi inscriptum confitebatur. Tum quia sic in Crucem, rogat quae sint ista nomina & imagine: deo decerit est ab aeterno: tum quia sic etiam a Respondet Marcus: *Cum abolerem exorta sum*; Christo pronunciatum est, interrogante Praefide *nee novi, nec expungere potui*. Agno vitargo Procopius esse Rex Iudaorum: EGO SVM. Ideo itaque pius virtutem his inelle, & in suam rediens evitavit. Audi, titulus s. Augusti, tract. 117. in Ioan. cum adoratione, lactus est miles Crucis, ac postquam O ineffabilem vim divinae operae, etiam in eorum modum Martyri, adus ignorantium! Nonne oculis quadam vox Pilato intus, quidam, si duci potest, clamor silens per sonabat, quod ante Palmorum libri propheta sum est? Ne corruptas tituli inscriptionem? Hae Augustinus, citans titulum Pl. 59. in finem ne disperdas, & exponens de inscriptione hac non delenda.

Nota C. versione Procopii ad instar s. Pauli.
 Non alienum est hoc proposito, quod de s. Pio. opio legitur. Hic acceperat a Dioctetiano simul Deum & Hominem, Angelum que cum hominibus persequendi Christianos, & idcirco venerat Alexandriam cum duplici cohorte: & nocte quidam procedebat ob nimium aestum. Cum autem esset in via circa tertiam horam noctis, vehementer motus factus est, cum fulgore terribili, quo omnes quasi exanimati sunt. Vox intantum eum e caelo venit: *Quo vadis, & ad versus quem tanto impetu concitaris?* Keip. Imperator me creavit Duce[m] Alexandriae, cum potestate ut quoscunque ex Christianis e medio tollam. Rursus vox ei: *Tu etiam contra me venis?* At ille, *Quis es Domine?* Non enim possum cognoscere. At mox apparet ei Crux crystallo similis, vox que e Crucis. *Ego sum Iesus Nazarenus, Crucifixus, Dei Filius. At ille. Si Filius Dei es, da ceptum solum tibi dari?* Cui vox, *Quia futurus es mihi Vas electionis consilium tibi suadet: epta carnis aperiunt. Nisi fuisse traditus, eos qui tradidit erant Diabolo non revocassem si non fuissem condemnatus, illis qui erant condemnati non dedissem remissionem. Si non essem ligno crucis fixus, non reformassem eos qui e ligno interierunt. Si morte non essem affectus, eos qui morte erant affecti non vivificassem. Hec cum dixit, Dominus, adivo gaudio eius animam implevit, & ascendens in Caelum, dixit: *In hoc signo quod tibi apparuit, vince hostes, & pax mea erit tibi. Ille gaudio plenus, accessit Schytopolum, & clam accepit vitruces, dicens: Potestis no efficere vae quod vobis dixerot?* Illi vero de signaverunt ei vitrum peritissimum, nomine Marcum & dixerunt: *Ille factus quod volueris.* Intro duxit itaque cum leonem, & formavit ei digito figuram crucis, is que sibi apparuerat, iubens ut hunc vas efficeret. Marcum subit timor, & ait: *Domine, non possum hoc facere, scio enim signum esse. Callistodorus, si resicet Imperator, me perdat.* At ille dat futurandum nulli se unquam didicim. Sic persuasus Marcus, ex auro & argen-*

culo docente, didicit Iesum, & nunc Crucifixum; Didicit virtutem signi eius triumphalis, sibi in nocte apparentis, sed noctem erroris ab oculis suis caecis fugantis. Didicit illum esse *Emanuel*, hoc est, *Deum nostrum, & Nobiscum Deum*, qui in cruce pendet, ut caelum & terram conjungeret, & ut Michael & Gabriel, quod interpretatur: *Quis ut Deus, Fortitudo Dei*, sibi fuerit praecipuum ministrum Emanuelis, Gabriel locutionem pronuntiavit Michael in Passione eum confortans. Propterea & infidelis ille Marcus nunquam e cruce delere potuit nomen Emanuelis, nec nomen Michaelis, aut Gabrielis, sicut nec Iudaei perdidit nomen Iesu Nazareni, Regis Iudaorum.

Hic certe Titulus est, quem Jacob, qui expectabat salutare Dei, in spiritu adorabat, dum in exercitibus pene constitutus converso ad Orientem vulsu, adoravit fastigium virga Ioseph. Illa enim virga, Christi crucem, quasi Regiam virgam virtutis eius, in typo representabat; & fastigium eius Tabellam verticis affixam significabat, cui osculum & venerationem habens exhibebat, quasi expectans illud: *Expectabo salutare tuum Domine.* Hoc est, *Moriar in fide tua, imo & in osculo tuo.* O Iesu Rex Nazarenus, Rex meus, & progenies mea!

Hic rursus est Titulus Diademati & Verticis eius superpositus, in quo glorietur, in quo & nos secum vult gloriar. De illo in figura dictum est: *Magnificentia illius in Diademate capitis eius.* De illo etiam unicuique dicit, sicut: & quondam B. Egmontus: *Hoc erit decus, & memoriale tuum. Hoc mihi nomen in aeternum.*

Denique, hic est Titulus qui caelo & terrae pertinebit gloriosus: cui Reges icipita, Imperatores diademata, Pontifices tiaras, Principes purpuras, Bellatores arma, Nobiles sua subferunt insignata, imo Angeli & Seraphim illum adorabunt. Titulum, idque in aeternum, & Tartari spiritus ad illum contremiscent. *Conclusisti & signasti abyssum terribili nomine tuo.*

Legimus ergo & nos hunc Titulum devota cum meditatione illumque noctis imprimemus cordibus, ut sit nobis securum contra tentationes,

Heb. 11.
Crux Christi
virga Ioseph
virga virtutis
Hen. 4. 9.
Sap. 18.
In vita
s. Egmontus

omnemque inimici potentiam, simulque sic *Decus* ceperunt & *unicam* qua de super contenta erat per *Psalm.*
 & memoriale nostrum. Agnosimus verè *Iesum*, totam, & inconsultat, nec diviserunt eam, sed for-
 hoc est vetè Salvatorem. Orbisque totius Redem- tem miserunt, ut impletur Propheci *Dixerunt*
 ptorem. Ideo enim in Cruce pendet, ideo sangui- sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt
 nem fundit ut hanc salutem operetur in medio terra- sorem. Haec inconsultilem tunicam à B. Virgine
 Agnoscamus & Nazarenum, hoc est floridum, or- contextam tradit Euthymius, immò & cum Chri-
 natum, coronatum, omni decore floreque virtu- sto crevisse creditur, sic & creverunt cum Iliaci-
 tum fulgidum. Ad non ipse de se dicit: *Ego flos cam- tis vestes quadraginta annis quibus duxit eos Do-*
 pi & lilium convallium? Ecce flos in campo parèti, minus per aelcerum, nec attritum fuerunt. Itaq;
 ad quem nemini accessus prohibetur. Ecce, Flos que quasi spolia Regis victi sibi dividunt hi mi-
 florum, qui omnium in se florum perfectionem lites cum lascivia & illusionè, & partes mittunt
 continet. Flos qui multos flores est producturus, cum subannatione. Hi autem sunt primi duces
 Amb. l. 2. Rosas Martyrum. Lilia Virginum, Violas Sancto- nostrorum Alcorum, qui sapè cum coarctis &
 de spiri. rum. Ecce Flos, qui odorem succisus reorvat, & con- blasphemis huius mundi vacant, dum sua perdunt
 S. r. 5. tritus accumulât, nec a vulgus amittit, qui & mor- cum impatiecia. Hinc illud: *Liliens saxillus, vide*
 tuis aeternè vitæ odorem exhalat. Flos ergo ille Regi bene quid sit in illis. Attendant & illud: *Vae qui pon-*
 omnia flori facti, omnia contulerit odore: etiã tis fortuna mensam, & libasis super eam, sed & his

Canth.

Amb. l. 2. de spiri. S. r. 5.

Gen. 27.

Christus lilium Convallium.

Cur Chri- stus inter duos me- dios pen- dete non abnuat.

spinas, etiam cruce factamabilem, ita ut de hac dixerit sponsa odore eius attracta: *Lezalus noster*
 floridus, plus etiam odorem iam à longè perfen-
 dit illac, dum dicebat: *Ecce odor filii mei sicut odor*
 agri pleni, cui benedixit Dominus.
 Lilium est convallium, ab altissimo caelesti Pa-
 radiso in hanc nostram vallem etiam plantatum. Ip-
 se est instar lili humanæ naturæ candidus, & divina
 aureus, prædicatione odoriferus, charitate expan-
 sus, humilitate recurvus. O lilium omnibus ad o-
 dorandum expofitum. Lilium in fuitæ virtutis, cui-
 us splendore fugantur tenebræ, cuius contactu sa-
 nantur languidi, cuius odore suscitatur mortui,
 cuius amore attrahuntur omnes pii. Non verentur
 hi ad eum accedere, etiam inter spinas. Agnosca-
 mus denique, non solum Nazarenum, hoc est flori-
 dum & sed esse etiam fateamur: Regem nostrum,
 hoc est Regem Iudeorum & Israelitarum, sive cre-
 dentium & confitentium. Si vetè filius Abra-
 hæ & Israelitæ, ipse est Rex noster: nosque hic te-
 geste opat per spiritum gratiæ suæ, & dominat in
 cordibus nostris, tandemque in societatem regni
 assumet.
 Neque negandum patet hunc Regem esse, qui
 inter sceleratos reputatus est, & inter duos latro-
 nes pendet medius? àquam Princeps eorū. Quia
 ipse quidem inter impios pendere non abnuat, pro
 quibus mori desiderabat: & idèd inter sceleratos ad divinitatem
 annumeratur in terris, ut Angelorum cœtui nos in
 His peractis. Christum multi præter euntes bla-
 serat in caelos. Ipse inter duos facinorosos pèder, sphemabant, & cum non haberent amplius quo
 sed an ut facinorosus? Imò ut Iudex sedet medius, corpus erantent, linguis excruciare non deli-
 uni misericors dicit donans vitam & veniam, alteri tunc. Primò quidem Iudæi in ventres caput sacri-
 xerunt mortis decernens sententiam. Atque hic legum cum irratione dicebant: *Vahligur d'istru*
 iudicii futuri formam demonstrat, in quo bonos à *templum Dei, & in tribus diebus resedens illud, sal-*
 detur, impios à finistris collocabit, ut docet S. *va temerissim Si Filius Dei descendit de cruce, Ec-*
 Leo, & alii, SS. Patres. ce filii diaboli imitantur Patrem suum, qui simi-

Myfterium porò dicimus contineri in hac di-
 visione vestium, & in tunica inconfutilli integra
 permanente. Nam S. Augustinus quod paritatem
 illam vellem dicit significare Ecclesiam per qua-
 tuor orbis partes divitam. Tunicam verò inconlu-
 tilem, fidei in omnibus unitatem, quam suastrà
 conantur secludere hæretici, nec partem in ea ha-
 beat, quia forte sit ut unus eam possideat. Paulo a-
 lter S. Cyrillus h. e. e. 32. qui dicit in hoc significa-
 ri, quatuor orbis partibus ad fidem reductis Chri-
 sti casum indivisibilem & impartibilem ter cõmuni-
 cari in Eucharistia. Divisio ergò vestimentorum
 partes orbis significat, Tunicæ integritas carnem
 Christi indivisam & impartibilem communicatam
 significat. Illa est contexta per totum virtute Spi-
 ritus sancti ex purissimo sanguine beatissime Vir-
 ginis. Viterius hic aliqui designat voluit unum
 eundem thesaurum opum & meritorum Christi
 per omnes partes orbis distribuendum. Denique galii
 per vestimenta humanitatem significat voluit
 idèd vestimenta in plurali dicuntur, quia humani-
 tas corpus & animam continet. Hæc tertia sua,

Non etiam myfterio caret quod ad dit S. Ioan-
 nes: *Milites cum crucifixis non enim, acceptorum vesti-*
 montium & fecerunt quatuor partes, unicuique ma-
 liti partem. Erant ergo quatuor milites cum cruce,
 ulque ad norem in illa permarere, ut suspen-
 dentes, ait S. August. & multi quatuor etiam cla-
 vos infixos putant, ut quisque suam infixerit. Ac-
 Nec descendi de cruce, sed alieculi de sepulchro
 In divi- sione ve- stium, & tunica inconfu- tilla my- steria ve- stis.

Psalm.

Tr. 18.

In divi- sione ve- stium, & tunica inconfu- tilla my- steria ve- stis.

Christus variis modis blasphe- matur.

Off. 13.

Matt. 12. se Filium Dei debebat ostendere. Si adhuc *genera- tio prava & adultera signum queris; non ei dabitur signum nisi tunc Propheta.* Hinc S. Leo sic eos alloquitur: De quo errotu fons Judai talia blasphemiam veneri potuit. *Quis vobis Magister tradidit, quae doctrina perjusti, illum Regem Israel credere, aut Filium Dei, qui si crederet; non finiret, aut in confessione liberum corpus excuteret? Non hoc vobis legis testimonium; aut Prophetarum ora cecinerunt. Non legis, Dominus descendit de caelo, sed Dominus regna vitae a ligno.* Haec S. Leo. Addit S. Hieronymus in eadem sententiam. *Quid plus est, de cruce adhuc venientem descendere, an de sepulchro mortuum resurrexerit? Resurrexit, & non credidistis; & si descenderat, non crederetis.*

2. Non solum Iudaei de communi plebe haec blasphemabant, sed & Principes Sacerdotum cum Scribis & Senioribus, dicentes ad invicem cum iritione: *Alios salvos fecit, seipsum non posse.* Quibus dicimus: Si alios salvos fecit, non debuit ut malefactor punire, sed ut benefactor remunerari. Ecce nihil ei potestis improperare, o impii nisi quod sanctum est & divinum, mortuos suscitasse, & grossi fabricari restituisse, mira operum esse: an non magis id congruit eius exaltationi, quam opprobrio; si alios salvos fecit, potuit & seipsum, sed noluit se salvum facere, ut alios salvos faceret, lytium pro eis solvens, & in viciniam se offerens.

3. Milites quoque ei improperabant, alludentes ad titulum Philati: *si tu es Rex Iudaeorum, saluum te fac.* Denique & latrones, aut saltem unus illorum, eum blasphemis afflicebat. Ecce quomodo Christus pro nobis factus est in signum eius contrahitur & quasi signum ad agnitum omnia impia lingua. O admirandam patientiam, inter blasphemias pendens in cruce, cui exclamatur: *Sanctus, Sanctus, Sanctus in caelesti sede.*

LECTIO XIII.

DE SEPTEM CHRISTI VERBIS IN CRUCE.

Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt.

De Primo Verbo. *Septem sonus in Cruce.* Christus velut Cythara aut Lyra sonora in Crucis ligno ditentus fuit, membris nervisque omnibus protensis chordarum instar: ideo sepreplexim ibi edidit sonum, pñs auribus animisque aëntis excipientium.

Primus sonus fuit compassionis & misericordiae erga suos crucifixores, *Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt.* Non habet ubi qui sciat in hoc durissimo crucis lecto, angustis & doloribus undique contentus. Oculos in terram in caelum erigit sanguine & lacrymis in aëres, vocemque ad Patrem dirigit: non ut ignem de caelo advocet, sed ut eum in terram ac necis crudelitiam; sed ut illum suus potius exingnat lacrymis, & pia pietate

Non suam sentit injuriam, non attendit poenam: sed his a quibus patitur, compatitur a quibus vulneratur, medetur, vitam procurat a quibus occiditur: orat pro eis, non petit ultionem: *Pro eo ut morigerent, detrahentibus mihi, ego autem rem orabam: Non habet aut arma, ut le ulciscatur, nisi ipsam charitatem.* In lectulo amoris constitutus, in superius oblitus, propriae vitae salutem libens praefert aliorum, puro amore eorum, adeo inclamat: *Pater ignosce illis.* Habent emphaticam singula verba. Idem enim est, ac si dicit:

1. Non clamo ad te, ut ad severum Judicem, sed in vivo, ut benignissimum Patrem: & per Patrem non minis suavitatem, perque amorem & obedientiam, quam tibi exhibeo ut Patris, obsecro, *Pater ignosce illis.*

2. Sanguis Abel quondam ad te clamavit. Vindictam ad vocans e caelo & Iustitiam: Sanguis meus implorat Misericordiam; *Pater ignosce illis.*

3. Spinae verticis mei, Clavi manus pedesque transigentes, singulaque corporis mei. Vulneta, tot suat linguae, totque ora aperta, quae sublimiter ad te clamant; *Pater ignosce illis.*

4. Lacrymas offero in compassionem, dolores in satisfactionem, sanguinem in ablutionem, animam & vitam in pretium & redemptionem: & haec omnia eadem hanc, vocem repetunt; *Pater ignosce illis.*

5. Appello a sententia crudelis vindictae, quam super te pronuntiauit, dum dixerunt: *Sanguis eius super nos.* Haec copio retundam in Throno tuae misericordiae, ut sit sanguis meus *Sanguis fœderis, quo Moyses aspersit populum, non sanguis ultionis: & ideo hanc vocem emitto: Pater ignosce illis.*

6. Eho pro illis ex amore patris, tu mihi & illis tota benignitate compateris: & licet necdum tibi ex imo cordis poenitentiam offerant, ego pro illis gemitus & supplicia ex praecordis educo, quae lingua dicunt; *Pater ignosce illis.*

7. Ego pro me oravi in Hortu angustis constitutus ut transferret a me *Calicem passionis*, sed sub conditione rogavi. Nunc absolute obsecro, ut ab eis auferas *Calicem damnationis*: quia haec est vox plenissimae meae & extremae charitatis; *Pater ignosce illis.*

8. Hodierna dies, remissionis est dies, tempus universalis libitatis, hora sacrificii valoris inchoati, hora redemptionis copioze, solutionis peccatorum, dies triumphus mei quo patendum essetis, dies quo aperiantur Fontes salutis. Omnia haec tibi continuat sonant voce; *Pater ignosce illis.*

Grandis porro petitio, ut patre oblitiscatur, & non puniat necem vicini filii sui. Sed ipse Filius peccatorum, ipse Sacerdos, ipse Victimam. Clamat ad Patrem vulnera, dolores, ac omnia membra. Clamat humilitas, pietas, charitas. Haec omnia prevalent, & plus ponderant, quam seorum iniquitas apud Patrem. Imperat ergo Filius, quia pater potens est

Ps. 108.

Emphaticis verbis Pater ignosce illis vocatur.

2.

3.

4.

5.

Exod. 24.

6.

7.

8.